

ССКП райкомугар ИРДЭВИЛ, ХОНТУРУОЛ МӨЛТӨБҮТТЭН

Манайгү сүбүх партийнай тэрилтэлэр администрация уонна аппарат үлэтин хонтуруолуур комиссиялара ийинэ бырааптарынан туһанаалар. Кинилэр хайдах үлэтиилэринтэн туһааннаах коллективтар производствоннай былааннарын уонна социалистическай абэһиэстэтибэлэрин толоруулар улахан тутулуктаах.

«Чурапчы» совхозтаары партийнай тэрилтэ ааспыт отчуотуур-быыбардыыр муһнахтарга партком ийинэн ийини, сыахтаады партийнай тэрилтэлэргэ ийини ийини комиссиялар тэриллибиттэрэ. Кинилэр састааптарыгар барыта 20-тан тахса коммунист быыбардаммыта. Уорактарынан дааны, оһоттарынан дааны комиссиялар чилиэннэра партийнай тэрилтэ үлэтигэр күһнэтэ, көмөлөһөр кыахтаахтара. Ол эрэри ити партийнай актив үлэтигэр ирдэбил уонна хонтуруол ситатэ суох олохтоммутун түмүгэр комиссиялар үтүс-тэра быһааран үлэсэбэтэхтэр.

Партком ийинэн тэриллибит администрация үлэтин хонтуруолуур комиссиялартан государственнай былааннар туһууларын хонтуруолуур комиссия баста-ны сыһыгар партком муһнахтарыгар хас да бөлүгү-рү бөлөмнөөн ийилэрибит, совхоз салалтата үлэтигэр сэрэр уонна үлэтигэр усулуобуйаларын түспарыга, культурнай эмпиаланнарын тэрийингэ ылыммыт абэһиэстэтибэтин толорууу бэрэһиэскэлэһингэ уон-на тэрийингэ балаача көмөлөсүт. Ол сыанан бу ко-миссия кинини бэйэтин үлэтин мөлтөһүт. Сыахтаа-ры партийнай тэрилтэлэр комиссияларыттан админи-страция үлэтин хонтуруолуур Кинилэригэр комиссия (председатель Иппова М. Ф.) былааннаахтык үлэсэ-бит. Кини отделение үтү ылымга уонна государство-ра туһууларга хаала ийини туоратыга биллэрдик көмөлөсүт. Ол түмүгэр кинилэр быһыл үтү го-сударствода туттарыы сатта ылаады соруудаан 103 бырыһыан төлөрбүттар, сөрөтүөһкэ ааспыт сыл ту-һааннаах кэминэригэр 45,5 тонна үтү орду тут-бүтүттар, дуураһнай ынахтан үтү ылымны 44 кило-граммынан элбэһииттар. Отделение сүөһү аһылыгын сөрөтүөһкэлэһингэ эмпи балаача үтүгөйдик үлэһөн ийэр.

Оттон совхоз кини аппаратынаары, Сылант уонна Арыылаах отделениеларынаады партийнай тэрилтэлэргэ бу үлэ адыс мөлтөхтүк туруорулуубут, ССКП Кини Комитетын партийнай тэрилтэлэр администрация үлэ-тин уонна аппарат үлэтин хонтуруолааһыны олохтуур комиссияларын туһуулар уураарын толорууга бөчүм-наах үлэ ымыллыбатах. Ол үлэтин парткомга да, сыахтаады партийнай тэрилтэлэр муһнахтарыгар да ити комиссиялар үлэлэрин туһуулар биир да бөлүгү-рүс дүүүлэһилилэбэтэх.

Ордух мөлтөхтүк Сылантаады комиссия (предсе-датель Махаров Г. Н.) үлэсэбит. Биллэрин курдук, бу отделение коллективна быһыл үтү ылым үлэтигэ үлэтиилэбит абэһиэстэтибэтин ылыммыта, оройуонга ытыгыры таһаарыта. Оттон ыла элбөх бириэмэ ааста, сахмай үтүтүтүннээх мөччирөөт сэрэра түмүктөөрө чу-гаһаата. Оттон сылааннар бөлүгүтүмүт кирбиилэрин аныарын эрэ ылымнар. Маны үлэтигэ сайынтыг ый-дарга үтүтүтүннээх тэрэһин дьаһаллар ымыллыбатылар, фермалар үлэтигэр күнөтэ оперативнай партийнай сабыдылал, хонтуруол олохтоммото. Бу бөлүгү-рүска туһааннаах партийнай комиссия орооспоһко көрүтэ хаала. Ону көрө, билэ олорон партком көмө-лөсөтөх, көрдөбүлү туруорбатах.

Уонсайынан дааны, партийнай администрация үлэ-тин хонтуруолуур комиссиялар үлэлэригэр болдомто-тун уурбатах. Сылы сылынан үтүс комиссиялар биир-дэ дааны муһнахтаабаахтары, үлэлэрин былаан-намыахтарынан үлэтин парткомга да, сыахтаады пар-тийнай тэрилтэлэргэ да кинилэр председателлэрин ий-факциялатын тэриллибэтэх. Ол түмүгэр партийнай тэрилатэ үлэтигэр быһаачы көмөлөһүөхтөөх бу актив кыйыан туһаанылыбатах. Арыычча үлэсэбит комис-сияларга дааны үтүс кинилэр председателлэргэ үлэ-лэбэттэр, оттон үтүс чилиэннэр быыбардаах партий-най абэһиэстэрин толоруулар ситиһилилэбэтэх.

ССКП райкомун бэрэга бу бөлүгү-рүска совхоз парт-комун секретара таф-Филиппов И. Н. отчуотун истэн уонна дүүүлэһөн баран, администрация уонна аппа-рат үлэлэрин хонтуруолуур партийнай комиссиялар үлэлэрин мөлтөхтүк тэрийбитин уонна хонтуруолаа-батын ийин кинилэр кытаанах ылымны оһордо уонна таһаарыллыбит итэһэстэри түргүтүк туората-рыгар, ити комиссиялар ССКП Устаабынан көрүлүбүт бырааптары халбана суох төлөрөдөрүн ситиһиригэр, кинилэргэ көрдөбүлү уонна хонтуруолу тосту түспара-рыгар парткому абэһиэстэтир уураады ылымна.

СҮӨҮГЭ — ЭЛБЭХ СҮМЭНИННЭЭХ АҢЫЛЫГЫ!

Чемпион звенотун ситиһиитэ

Оройуон совхозтарыгар сүмэһиннээх аһылыгы бо-лөмнөөһингэ бастайдаанай састааптаах звенотар та-риллиэхтэринтэн хас да сыла-аста. Сорох бастыг коллективтар сийлэскэ анаан ыһыллар бааһына-лары көрүү-харайымыга, нүөлсүтүтэ уонна үтү-үтү хомуйууга күһнэ-дымытан тутулуга суох эригдэхси үтүгөйдик үлэ-тир кыахтанылар. Хо-лөбүр быһымытынан, баста-тан, «Мындааһы» сов-хоз кини отделениетын

Д. М. Ноев салайааччы-лаах сийлэсчигарин звено-тун астытыбыт. Бу биеэ кинилээх кол-лектив быларыны 2300 тонна сийлэһи сөрөтүөт кылаан оройуон сийлэс-чигарин социалистическай куоталаһытыгар бастаа-быта. «Мындааһылар» общественнай сүөһү аас-пыт кыстыгар ити үтү-үтү аһы дөлөтүгэ олус наада-лаах аһылыгы дэлэйдик уонна балаача көдүүс-төөхтүк туһамыттар. Маны ылыммытка сийлэһи

сизин өссө саасы ый-дыттан үтү ылым лаппа үрдөһүтэ. Оһон Ноевтаах сиралаах үлэлэрин түмүгэ совхоз ылыммыкыттар патылетка түмүктэһи-нээх сылыгар ылым лаппа үрдэтэллэригэр ыһады үөс-көтө. Сийлэсчигэр быһыл да-ны бэрэбит бигэ тыл-ларын төлөрдүлэр: бары-та 2000 тонна күөх маасана быһан транше-ларга тастылар, сийлэс-тэтилар. Итичээ үтү-үтү 60 гектардаах бааһынат

тин уонна элбөх сылаах-оттор 40 гектардаах ыһыларын сириттэн ы-лылар. Көтөрүтү курдук, үтү-үтү куһағана суох. — Бааһынаны ыһымы кинилэри сөптөөхтүк көр-сө-харайбат эвээр, сирин буруйлуур табыллыбат. Кинилэр тыгастылар, көм-гэр уордурар, нүөлсүттар буспаллаах, ханнык да сиртэн турунтаах үтү-үтү-үтү ылыммыт сөп, — диир ас-питэ Дмитрий Михайло-вич сүөһүөн сийлэсчигэр-рин сөрөтүтэтигэ буолан ааспыт сүбө муһнахтар-ыгар, Коллектив, звено-рой ити этинтин бигэр-тэһиит курдук, сайан бы-лааннамыт агрономичес-кай дьаһаллары көмгэр төлөрттөөт. Звенога Н. К. Старостин, С. А. Захаров, Т. Н. Саввин уонна С. М. Камнев түмүкүлээхтик үлэсэтилар.

Бааһынаны көрүү-хара-йымы элбөх үлэни эрэй-ринэн совхоз салайааччы-лара уонна специалистара звеноу үлэтиг ийинэн, сөптөөх техниканын толору хааччыларга дуулуһаллар. Ол үтүгэйд түмүктэри бие-рэр.

В. ИВАНОВ.

Сийлэсчигэ: Д. М. Ноев сийлэсчигэр комбайнынан күөх маасаны быстарар. Автор фотота.

САҢА СУОЛ

Сүбү күһнүгэ дьэри Эрилик Эристын аатынан совхоз кини уһаайбатытан Чурапчы—Якутскай трас-сакыгар киирүгэ балаача сирин төтөрү айанынан кэ-лиилэрэ. Ону суох өгөрө-гө, Дирингэ Якутскай-дыр суолга быһа киирэр саҥа суолу тутарга быһа-рыллыбыта.

Бу үлэни суол оһоһу-тун оһытаах маастара Дмитрий Петрович Лазарев салайан төлөрттө. Кини ыһымытынан-кэригит ийэ ийэ «Якутмелиоводстрой» трест Чурапчытаады мөхүсэ-тигэ В. Н. Васильевкай са-лайар механизатордара үр-дүк сымдары дөһсөлөт-лөөн, сис тыалары солото-лоон, урактар сүмү-үлэрин туорааһыныга уу ааһар тур-баларын туруортаан барыта 24 тыһ. солк. суумалаах үлэни төлөрдүлэр. Саҥа суол оһоһууттар совхоз грейдеринэ С. С. Григорьев эмпи элбөхтик сырааста.

Ити түмүгэр сөрөтүтэ-дыт Хоһото Дирингэан Маандийаан Чурапчы—Якутскай трассакыгар бы-һа киирэр суол тутулунна. М. КОРАКИН.

Бу ыарымынан, сүрүһүнэн 2-ыйыттан 1 сааһыгар дьэри састаах ыччат сүө-һү ыалдыр. Улахан сүөһү, ыалдыбыта тастан билэи бөккө сылдан, үтү-үтү ыччат сүөһүнү сүтү-үтү кутталлаах. Диктиокаулез сылаас, ардахтаах көмгө

ДИКТИОКАУЛЕНЫ ЭРДЭТТЭН СЭРЭТИЭХХЭ

күүскэ турар. Урукку сыл-ларга бу ыарымыттан ыччат сүөһү улаханник эмсэ-гэлиирэ, элбөхтик өлөрө. Оройуон үлэтин кини-тигэр таһаан амтэһингэ дөбө-ис кыйтарбат буолар. Кинини 4-5 сылтан бэттэх ветеринарнай сулуу-спа-итини сэрэтинни, амтэһини былааннаахтык ытан ый-рай, борооску ыалдымыта уонна олүтү биллэрдик аччаата.

Диктиокаулез сөптөөх усулуобуйада хаһан баһарар көбөр кыахтаах. Чирбэга билигин даһаны анализга баһа бөлүтүнэр. Үөскэ-рэ тас эйгэ ыарытыналар дьөрүрүн биир сыла дьэри сүтэрбөккө сытар. Үтү-үтү дьэри мөччирөөтө таһаат сүтүлүбүтүнэн баралар. Үөскэһтэр ууну, оту кытта

СПЕЦИАЛИСТ СҮӨЗТЭ:

оһогосторугар тийһаллар. Маны сыммыттартан үөс-кэһтэр таһаалар уонна ыһырай хойууун кытта сиргэ туһаллар. Сөптөөх усулуобуйада нэһилэ ий-нин сыстыганнаах көрүгө-кө булулуйуон сөп.

Ыары маасабайдык ту-руута атырдах-балааһы-дырдыт, кыстыкка киирэр көмгө баллэтилар. Чирбэ-дыааттаах өттигэригэр сүө-һү этингэһини дьолон, ал-дытан сүмэһини, хаһын сизин организмга араас бак-териялар тарбаныларынгар тирдэр, ыарытыналар.

Диктиокаулеы сэрэти-гэ, бастатан, сүөһү ийини-тин культуран салгыы үрдэтиллиэхтөөх. Саҥа тө-рүөтү атын сүөһүлэртэн түспэ тутуу, аһаан-мһэан үтүгөйдик мөччирөөт, 25-тин хыһа-хыһа нөһрөлөг-ческай бэрэһиэрдэри оһо-руу, сэрэтир үлэни ытыан, ыалдылэбит сүөһүнү даһы-һан амтэһин кытаанахтык ирдэниллиэхтөөх.

Бу ыарымын утары сү-рүтү үлэлэр ыһырай мөччир-рөөтө таһаарыттан сүөһү хыһыга киирэр дьэри

көмгө толорулаалар. Биир мөччирөөтө сылдыр ыһы-рөйдөртөн анализ түмүгүнөн биирдэстэригэр даһаны ыа-рыы үөскэбө көһүннэһинэ, өһно баар ыһырай барыта тиниһилилэхтөөх. Үтү-үтү дьэри туруутар көмгө, аһы-һа аһаабат, аһаархай, се-

тоһор, үөһүрө буолаахты-рына, нэһилэ аһымы ана-лытааллар.

Сэрэтир үлэлэри кыйы тутуу ыарымын утары эр-дэттэн хайыг оһоһуу бу-лар. Бастатан, ханнык ба-һарар ыарыта буолларын курдук, сүөһүлэри үтүгөй-дик көрүү-харайымы, аһа-тымы, сөптөөх турар сиргэ-һи хайыччыны ситиһи-лиэхтөөх. Ону быһаарбаһа-эра аһаарда амтэһинини мунгуданы кедүүһа суох.

Сэрэтир үлэлэр, амтир дьаһаллар ыһырай, борооску группатын барытын хаһан ымыллыахтаахтар. Вете-ринарнай специалисттар анализтааһын былаанна-сид аһыһа аһаы төлөрд-лөр, оттон сэрэтир, амтир үлэлэр былааннарын баһа-рааһыкы төгүл аһаараллар.

Маасабай ветеринарнай дьаһаллары көмгэр, хаа-чыстыбалаахтык кытарга совхозтар салайааччылара көмөлөһөр, сүөһүнү тутуһар үлэһиттэри аһылар абэһи-нэстэһтэр.

Диктиокаулеы утары үлэни былааннаахтык ы-тан бу ыарымын төрдүтэ-һини — ветеринарнай үлэ-һиттэр сүрүн сөрүктэри-тэн биирдэстэрэ.

В. ПОПОВ,

ветлаборатория үөн-синолог-ветерина.

Нэһилиэнньэга анаан

Оройуоннаады промыш-леннай комбинат столарнай сыаһын рабөһаһдара кэ-нини сылаарга дьэ тэри-лэрин өгөрүүгэ балаача опытыран эрэлэр.

ССКП XXVI сьезин чинэһигэр социалистическай куоталаһыта киирсэн, сыах коллективна бу кү-һнүгэ эрөннору уонна оло-һостору өгөрүүгэ дүү-үтү-үтү даахтык үлэһиэр. Оһо-столар Н. Н. Местняков,

маһардар М. А. Дьяков-скал уонна В. С. Кузьмина, таһаһыһа бүрү-үтү-үтү Н. П. Белая уонна М. А. Владимирова орду үтү-үтү-үтү үлэһиэлэр. Оттон И. М. Хоһотанов саһа-йар столардара 600-чака үтү-үтү-үтү олоһоһу хомуйа сылды-лар.

Сотору ити саҥа оһоһу-ттар аһыга киириэхтэрэ.

М. МОНАСТЫРЕВА.

БИЭС ТӨРӨННҮТ уолаттарын уодаһынаах сэрингэ гө сүтөрбүт Феврония Николаевна Малгина туһунаа ыстиботтох киһи Саха сириттэр, бука, суох буолуо. Эмээхснн 82 сааһыгар сылдьан уолаттара сэриниһэнт, өлбүт сирдэринэн—Москранан, Старай Руссанаан, Новгородунаан, Ленинграданан бара сылдьыбыта.

Быйыл саас Улуу Кыайы 40 сыла туолуутугар Хайахсыкка Анна уонна Охонюхой Илларионовтар сүүстөн тахса сиэннэрэ, хос сиэннэрэ мустан нэһилэнн өлөхтөөхтөрүн кытта кырдыастар сэттэ сэриниһит уолаттарын чинэстэбүттөрө. Ол түгүн Якутспайтан телевиденненан икки төгүл бэриллэбит.

Элбэх уолаттара сэрингэ барбыт дыа-кэргэттэр биһиги оройуонмутугар өссө да бааллар. Мин бүгүн олортон биридэстэрин, Карсанаевтар үлэһит уонна сэриниһит династияларын, туһунаа көпсөһүннэн барабын.

ИНТЕРНАТ-ОСБУОЛА хоһу өттүгэр, Коркин аатынан уулуссара биһир улахан олбуор иһигэр иккис, кыра дьонун тутта сылдьар Карсанаевтар ахсыс уолларын Бүөтүрү уонна өннө көмөлөһө турар киһи кэргэнэ Маарыйаны көрсөбүн. Төдө иккис дьонун онгостовут дьэбиһпэр, улахан дыһаларын түөрт оҕолоругар биэрэллэрин, бэйэлэрэ бу дьуус дьэбэ тахсыахтаахтарын эттилэр. Дьэбэ киһири сөһөргөһөн баран, Ава дойдун Улуу сэриниһиттэр кытыбыт бизэ Карсанаевтар хаартыскаларын уонна ийэлээх аҕаларын Бүөтүр бэйэтэ ойуулаан (киһи худож-

ник идэлаах) туһартэрбитин ылабын.

ПЕТР Терентьевич пенсияга тахсан да баран дьонунунан онус сылын үлэлиир. Киһи 20 саастаагар, 1943 сыл ыам ыйыгар, Якутскайга үөрөнө сылдьан Фронига ытырыллыбыта. Ол саас Иркутскайтан биһир эшелэн аттары Украинага Чугуев оройуонугар тийээн идэһэн туттараммыта. Салгыы тылланы сэриниһээр

лан госпиталга аралаан туттарбыт сурахтаахтара. Марахан операция канниһиттэн хаа да куораттар госпиталларыгар уһунуук эмтэнэн баран дойдубар 1944 сыл муус устарга иккис группалаах инавалд буолан эргилиһитим. Кэпикки Якутскайдаагы художественнай училищегы бүтэрэн 14 сыл художник, 4 сыл учуутал быһымынан үлэлэбим.

Афанасий Терентьевич түөрт оҕо аҕата, үс оҕо аһата, билигин төрөөбүтүөскөбүт Армылааһар олорор.

НИКИТА киһиттэн иккис сыл ага, 1919 сыллаагы төрүүх. Сэриниһинэ пединститутка үөрөмминэ. Фронига 1942 сыл кулун тутар 12 күнүгэр ытырыллыбыта. Согуруулуу-Арбааҥы Фронига 4-е армияда сылдьан Харьков, Воронеж,

төрөөн үөрэмкээр хаалбыта. Ага дойдун сэриниһиттэр 1941 сыл балаһан ыйын 7 күнүгэр ытырыллыбыта. Киһи Иркутскайга аҕако госпиталга сытабын дьон телеграммалар кэлбиттөөх. Онтон сэриниһээр армияда барбыта баар. Кэли «сурава суох сүтү» дьон билгэрин кэлбитэ. Киһи өччөро «Комсомола» колхоз бастын үлэһитэ этэ.

Карсанаевтардан бэйһе

Дмитрий колхоз стахановецтара, Анастасия кырдыаһар убайдар ДМИТРИЙ Терентьевич билигин 74 саастаах, оройуон, ону аһан республика иһэн туттар киһитэ. Киһи 1930 сыллаахтан комсомолец, 1932 сыллаахтан СССР чилиһэ. Өр сылларга партиянай советский, хаһаа-быытыбаны эппиттөөх үлэһиттэ сылдьыныта. Олөөн уонна урукку Таатта оройуоннарыгар партия райкомнарын бастагы секретарынан быһбарданын үлэлэбита. Чурапчыга МТС, Горнайга ЛМС директордаабыта. Октябрынай Революция орденынан уонна «Бочуе Знага» орденынан, хаа да медалларынан наараадалаһынна. Киһи—персональнай пенсионер.

Бу династиятан саамай кыраада АННА Терентьевна, бэйэтин олоһун бүтүнүттүн культура уонна кооперативнай эргини эйгэлэриттэр аһата, билигин оройуон киһинн биһир бөдө маарымын коллективин салайар.

Дэ ити курдук хорсун-хоодуот сэриниһит, бастагы маах үлэһит дьоннор, Карсанаевтар.

Г. Д. ЕФИМОВ,
сэрин, үлэ ветерана.

КАРСАНАЕВТАР

ХОРСУН СЭРИИНИТТЭР, ХОҢУУН ҮЛЭНИТТЭР

армияда 188-с стрелковой полкада илии пулеметчыгар иккис нүөмэринэн хаалбыта.

—Мин бойобуой олохпуттан икки түбэлтэни ордук умнубаппын,—диһир ветеран. —Бастагы сылбар атырдьах ыйын 16 күнүгэр Дон уонна Донец өрүстөр икки ардыларыгар алла-рааттан уонна үөһэттөн өстөөх күүстээх уотугар түбөспүппүт. Ол уот ардахтан 900 киһиттан тохсуо эрэ ордон хаалбыппыт. Иккис түбэлтэн улахан туруору сыһардаах эмизин туорааһынга буолбут суоһар хапсыһымы ээ. Хаалаан сырдыгыта биһиги аҕаакара киһирбиппит. Неметтэр күүстээх уотунан көрсүбүттэрэ. Онно снаряд оскуолкаһынан төбөбөр уонна бүлгүмүр мараханнаах бааһырыгымы. Ити Харьков куорат туһааһымытыгар этэ. Бу бааһырымын (сирейин унуга алдыамытын көрдөрө) 1943 сыл атырдьах ыйын 17 күнүгэр этэ. Сэрини хонуутугар аһаҕас сиргэ өйө суох сыһыныһын санитардар бу-

Буойун туһунан хаа да бойобуой медаллар, быйыл бэриллэбит Ага дойдун Улуу сэриниһин I степенэ орден кнэргэтэллэр. Киһиэхэ эйгэлээх айар үлэ наараадалара эми бааллар.

Терентий оронньор 7-е уола АФАНАСИЙ Чурапчытаагы педучилищеге иккис курсуттан — авиационнай училищеге үөрөххө ытырыллыбыта. Онно тийбитин, орто үөрөбө суорунан, младшай командирдар курстарыгар ыппыттар. Үөрөһүн бүтэрэн младшай сержант званиеланан 262-с стрелковой полк састаабыгар киһирэн Советскай правительствэ оһуобай сорударын толоро сылдьан бомбалаһынна. түбөһөн контузияланан истибат буолан дойдутугар төннүбүтэ. Киһи канниһи үйэ чөлүһүн устата эргинэн систематыгар эңкилэ суох үлэһэн бочуоттаах сыннылаһына тахсыбыта. Улуу Кыайыны 40 сыла туолуутугар буойун Ага дойдун Улуу сэриниһин II степенэ орденынан наараадалаһына.

Доннаагы Ростов, о. д. а. куораттары босхолоспут. Марахан танкада үөрөнөн баран Прибалтийскай фронига сулууспалаабыта. Ол сылдьан биһир тэҥэ суох күлүмөх киһирингэ 1944 сыллаагы саас мараханнаах бааһыран Кыайы күнүн Иркутскай куоракка көрсүбүтэ. Ол саас дойдутугар кэлбитэ. Сэрини канниһиттан танкавай училищегы бүтэрэн младшай лейтенант званиеланан ДОСААФ республикатаагы комитетыгар старшай инструкторунаан, онтон салгыы атыл үлэһитэ сылдьыбыта. 1966 сылаахтан пенсияга тахсыар дьэри 18 сылтан ордук көмөгө Саха АССР Ис дьаалада министрствотыгар эппиэттөөх дуоһунастарга үлэлэбита, милиция майора буолбута. Сэрини уонна советскай милиция ветерана, коммунист Никита Терентьевич Карсанаев билигин Якутскай куоракка олорор, үүнэр көлүөнэнн байыанай патриотическай итингэ көмөлөһөр.

Убайдара СЕРАФИМ эрдэ

буойун ФИЛИПП Терентьевич Вахсыга Ногосвицинарда интиллибитэ. 43 саастаагар армияда ытырыллан Иркутскайга байыаннай атах танкаһын фабрикаһыгар үлэһини сылдьан 1942 сыллаахха маддьан өлбүтэ. Филипп колхозка харытын күүһүнэн үлэлээн бастаан ударник, онтон стахановец аатын ылабыта.

Ити курдук, бизэ бырааттымылар Ийа дойдуга олортиллэр куттал суоһаабыт хамиттэр бэйэлэрин граждаскай, патриотическай истэрин чинэстээхтик толорбуттара, эйгэлээх олоххо активнайдык үлэлэбиттэрэ.

Карсанаевтар, дьон-сөргө билэринэн, удырдаан дуулаа үлэһиттэр. Аҕалара Терентий Федорович икки кэргэниттэн барыта 14 ордонмута, онтон 8-һа уол этэ.

14 биһиргэ төрөөбүттэртэн билигин 5-тэра тыһыннаах.

Терентий оҕолоро бары, аҕаларын утумнаан, үтүө үлэһит дьон буолп улаалыттар. Афанасий уонна

Танымга үтүс деталлары үөһэ таһаарыахха наада. Оттон сөбөтөх правощик ону кыһаан хааччыбаска үлэһит тутулуубута. Ол иһин биһиги кыра таһаарастары лебедканын таһаарарга, оттон краны наар бөдөһөргө туһанарга быһаарыппыт. Түргөн үлүгэрдик икки лебедканы аҕалаан туруоруммуппут. Алексеевко, хата, ону болройбонко да хаалбыта. Киһи кыһаарыгар чопчу эрэлээбэ. Киһини төрдүс мөддөһөһө биһиги киһини ситэн маһыппытыгар уонна куотан барбыппытыгар суох буолбутун биһирэ өйдөбүтэ. Сөгөрү сага дьэ маһаһыныгар биһиги биригээздэнэн олоочу үтүкүүлэбиппит.

Көрүлөһүн дьон итинки.

иһини умнааччылар. Оттон ол үлэ дьонун астыһарбат, көрүлэбэт.

Дьону туруоруллубут сөргү ситиһингэ түмэ тардыта сатаһылаахтык туттулар моральнай уонна материалнай көрүлөһүн улахан оруулаах. Бу бөһүрөөккэ эмиэ бэйэм практикабар тирээринэһин баһарабын. Биһиги биригээдэбит промышленнай тутууга идэтиһбитэ, олорор дьэһэлэри хаһан да туттатара. Ол сырыттаһытына эмисэ барт түргэнник дьэһэн туттарга соруудахтаабыттара. Биһирэ кылгас этэ, ол иһин прождом биһигини олорор дьэһэлэри тутууга идэтиһбит Алексеевко биригээдэтин кытта куоталаһарга субэлэбита. Суоттаһын дьонго этэ: биһиги бастыһынарбыт опытарын ылаахтаахпын. Көрүлүү сизалтан куоталаһыны төрийэһчиллэр бастабыһка ол тутулар дьэһтэн биһир квартира күлүүдүн туттарарга быһаарыттар. Ону киһиэхэ биһирэ биригээдэ бөбөтө биһахтөөр. Дьэ ити дьону ордук интаристэбита. Квартира ордук Саха Кузнецовка наада этэ. Киһи кэргэнин уонна

Стахановскай хамсааһын 50 сыла туолуутугар ҮЛЭБЭ АЙЫМНЫНЫ КӨБҮЛЭЭНИН

Стахановскай үгэстэр, нуоталаһыны тэрийии, моральнай уонна материалнай көрүлөһүн хамсатар нүүһүн тустарынан Социалистическай Үлэ Геройа, Бүтүн Союзтаагы тутуу биригээһиндэрин советын председателз В. П. СЕРИКОВ манньын санаалары этэр

Мин өйдүүбүмүн, стахановскай хамсааһын билигин көмү кытта быстыспат сибээстээх. Ити сибээс—рабочайдар көрүлөһүннэрингэр, саҕаны айылыарыгар. Алексей Стаханов уонна киһини батыһааччылар үлэ бастыг ыһымаларын олохтоон, техника ситиһиннэрин туһанан эрэ рекордары олохтообуттара. Оттон билигин биһиги үлэрэ ситиһиннэрибит? Киһилэрэмиэ—поруот киһи айымньытын, научнай-техническай прогресс түмүктэрэ. СССР КК муус устардаагы Плениумугар тыл этэрингэр Михаил Сергеевич Горбачев наука уонна техника ситиһиннэрин түргэнник олохтоһун, түүх ханньык иһиннэ, киһиттэн тутулууктаарын тоһоҕолоон бэлэтээбитэ. Ону хайдах оҕоруохха, дьон үлэда айар активностарын ханньык ыһымаларын өрө көтөдүүххэ сөбүт? Мин дэ ол туһунан көпсөтээри ыһабын.

Тутууга үлэһини сылдьан

байытар комбинатын корпуһун истэһэлэрин блоктарын хайдах уурабытын миң үчүгэйдик өйдүүбүн. Арай биһирэ сарсыарда туһуубутугар кэлэн көрбүппүт: «Толя—36. Ким өссө ордугуй?» дьон истэһэнэтигэр чогууан суруллубут этэ. Ону биһиги Анатолий Кожевников эвентэ түүнгү сменада 36 блогу уурубу дьон өйдөбүһүт. Бу биһигини улаханнаах таһаарыбыта: итинни оҕоруутоһу ситиһэ илик этибит. Сөгөрү Георгий Николаев эвентэ өрө көһүтэ. Сонно тутта истэһэнэда ууруллубут блоктартан биһирдэстэригэр эмиэ чогууан «Жора—40. Ким өссө ордугуй?» дьон барт бөдөһүк сурулаа охсубута.

Дэ ити курдук эвенталар икки ардыларыгар дьоннээх күрөхтөһини салааһымыта. Блоктарга күн ахсын сыһынаралар уларыһан, үлэ оҕоруутоһа үрдээн испитэ. Итинни биллибэһкэ—үөскөөн тахсыбыт күрөхтөһини

тээн көрбүттэрэ. Дьон дуулуһан үлэлээн, таһаарчылар эвенталара икки нэһиэ-дэда тийбэт хамитэ 400 кубометр истэһэнэ блоктарын ууран рекорду олохтообуттара. Истэһэнэда чогууан суруллубут боростуой тыһаар ити курдук көмөлөспүттэрэ. Ол иһин итин суруйан нуоталаһыны көрүлэбэт билиһит тибарымытыгар бары махтаммыппыт. Баар, киһи ол сурута үлэда таһаарыстыа күрөхтөһинни үөскөтүтэ дьон санаабаҕада да буолуо. Ол эрээри ити түбэлтэ уопсай дьаалада улахан көдүүстөөх буолбута.

Хомойуох иһин, нуоталаһыны үтүс тэрийэһчиллэр киһи көрүтүбүлээх уонна иһитиннэриһээх тыһынн туһунан арыһахтык толкуйдуулар, үксүн нуоталаһыны тас көстүүтүгэр—эбэһтэтиһбэлэри ыһыһаарымыга, араар сводкаларга уонна өтчуоттарга, олору түргэнник оҕорууга уонна урдук тарилталарга тирээх охсууга элбэх биһирэһини ыһааллар. Онно үтүрүттөрөн киһилэр ардыгар нуоталаһыны түмүктэрин, үлэ көрдөрүүлэрин туһааннаах

Мөддөһөһө киһи мате-

ЯДЕРНАЙ СУОХ ЗОНАЛАР— ЭЙЗБЭЗ ТИЭРДЭР СУОЛ

Бу күнүгө Тихэй океан согуруу өттүгөр олоор 13 государстволар президенттер. Аваруада (Кука араллары) бөлүлгөн конференцияларга түмөсө бир шарык ити оройуону ядернай суох зоналар биллэрерге быһаарыттарын туһунан итинник эл аа дойдун бөлүлгөн итинник тар-ванна.

Адыс дойдун (олонгар Австралия уонна Нова Зеландия курдук бөдөн дойдуну кыларан туран) хайы-үйэ итинник дуогабардарга итин баттаатылар, атыттар кинилэр холобурдарын батыһага бөлүлгөннөр. Ядернай сэрин сөбү тар-ванна эйзбэз кыратар ту-хунан идеяны өсө 1956 сыллаахха Советскай Союз биллэрбитэ. Бидиги дойдунт итернай да, кинини маасабайдык кыдылар атын да сэрин сөптөрүн оройууну утары утумнаах охсуһааччы.

Палетаны итинник сэрин сөптөн бөсхөлүүр итин охсуһан туран, бидиги ити сылы араас суол-ларынан ситиһэргэ балам-нут. СССР бары ядернай державалар сөбүлүнүн хар-дарыга сөбүлүнүнүн чопчу таһымын олохтуур уонна ону ким да көсөт-түн хаачыһар дуогабар-дары өсөтөргө өтүн кил-лөрөр. Ити ситиһилэр өрө түбэлтэлэр, бидиги са-ныарбытынан, сэрин сө-бүн сылы алчатым уонна суох оройууга бидиги итин сөргө өсө, атын суол бидиги саңыһыт. Ол—ан дойдун бидиги зона-тыттан атыттан көбүн ядернай сэрин сөбүн сылы-а, утумнаахтык араас-талын. Ити суолга, до-хуннаах ситиһинин пла-нета государстволарын ба-һайар үтүө өтө ядернай сэрин сөбүн тар-ваннат ту-хунан дуогабары түбэр-ениг холобурдуулар буол-лар. Ити дуогабар быһы-тынан, ядернай сэрин сө-птөөх дойдун итинник сөптөрү ошута суох дой-

Ан дойдун
ТЕМАТЫГАР
БЭСИЭДЭ

бидиги сэрин сөбү тар-ванна эйзбэз кыратар ту-хунан идеяны өсө 1956 сыллаахха Советскай Союз биллэрбитэ. Бидиги дойдунт итернай да, кинини маасабайдык кыдылар атын да сэрин сөптөрүн оройууну утары утумнаах охсуһааччы.

Ядернай суох зоналар бастагы быһааччы быра-һыктара баар буолбутта-ра кыратта. Ол курдук, ядернай сөбү суох буолуох оройуоннар ахсааннарыгар бастагы кэмгэ, чуолаан, Скандинавия, Ейин Евро-па, Балканнар, Орденеи-най муора Таһа, Ближний Восток, Африка, Согуруу-ну Азия, Латинскай Аме-рика ааттаматтара. 1964 сыллаахха Африка госу-дарстволарын баһылыктара Африканы бүтүнүтүн ядернай суох зоналар биллэрер туһунан деклара-цияны ылымматтара эрээ-ри, биллэргэ онуоха ту-һааннаах дуогабар ош-һула итин. Сүбү арай Ломба (Того африканскай дойдун столицатыгар) буол-бут куттал суох буолу-тун, сэрин сөбүн суох оройуу уонна сайдыа бидиги пуруостарыгар уонсай аф-риканскай конференция эмиэ Африка континентин бүтүнүтүн ядернай сэрин сөбү суох зоналар биллэрерге сорунуулаах-тык өтө. Африка бу про-блема континент согуруу өттүгөр олоор САР ре-сультскай государствоты атомнай бонбаны өйөрөргө аһаастык быһааннарыс-

нан ордук сытымык турар. 1967 сыллаахха Латин-скай Америкага ядернай сэрин сөбүн бөсхөр ту-хунан дуогабар түбэр-ениг бидиги. Ити дуогабар аан-дойдугабы сыйманнаах-лар историяларыгар «Тла-тедекко дуогабары» (дуо-габар түбэр-ениг кы-ратан аатынан) ааттам-та. Бидиги ити дуогабар-га 23 дойдун уонна ки-нини ыттыктыгар бары бидиги ядернай державалар: АХШ, СССР, Англия, Фран-ция уонна Кытай холбос-тулар. Кинилэр кэмгэ кил-лэр ити ядернай суох зоналар тар-ванна идеятын олоххо киллэрин суос-сө-птөөх холобурдун буол-лара.

Тихэй океан согуруу өттүн ядернай суох зона-лар биллэрин статуһа би-риэтинин бидиги дойдунт итернай сэрин сөбүн боруобалааһына кэлтэч-тихтөтүтүн кытары аа-тыста. Хомойуох итин, атын ядернай державалар биллэргэ СССР холобу-рун батыһа итин. Ону аһаан АХШ сүбү арай Не-вада штатын полигонугар сир анынтар ядернай дөл-би таһыны оройдо. Олтон Франция ити сөбү ядернай суох зоналар биллэр-бит зонара баар Атолла Муруроа оройуонугар бо-руобалык дөл-би таһы-нын таһынын туһунан биллэрде. Тузалык эйгэ-ни харматааччылар аан дойдугабы тар-ванна сөбү ядернай боруобалаа-һыны утары бырачыс-таһын быһытынан ити оройуонга «Рейнбоу Уор-риор» судноны ытта. Ити судно французскай анал-лаах сулуусалар тар-бит диверсияларын түнү-гэр тинирдиллэн сылыгар тийбэтэ.

Косторун курдук, ядер-най суох зоналар тар-ванна уонна кэлтэч итин охсуһуу араастык держа-валар утарысыларын көр-сөр. Ол эрээри ити охсу-һуу салгыныра.

А. КРАСНОВ.
(ССТА).

Арыгылааһыны утары—сорунуулаахтык!

Самогону оройуу уонна сивуханы итин туох буорту-ларын туһунан итин урут суруйан турабын. Ыстатыйага элбэттэбит аадааччылар ортолоругар итэрийбэт скептиктэр адыһаа суохтар: бидиги самогону өйө-роллөр уонна ыһалар да туох да буолбаатар дэлэллэр кинилэр.

Итинник этэччилэр тоһо сыймаларын дакаастык барыам суога. Арай бидиги суруу кэлснэм уонна спе-циалист быһаарарыгар көрдөһүм.

Тасарык сатамат, дьэбин сааталарын кутталлаах, ани бидиги-ра. Тулуйарга тийбэллэр. Олтон үөрөтөн барытта-ра. Олорор ани самогон ханан өрүдлөрүн күүтөр буолбуттара.

«Олорорум ханан да үт-

АРАБАС ПААРТАН

Бу дьык-кэргэн үчүгэй олохтообунан биллэрэ. Дьык-кэргэн баһаамга Се-мен Антонович уонна кини кэргэнэ Валентина Михай-ловна үлэһиттеринин аа-тырбыт дьоннор, айаһы-тин олооролор.

Эмискэ алдьархай үрдү-гөр алдьархай кэлбэтэ. Кыыс оро, төрөт, олбута. Ити хомолто сэтэ аһа илгитин сөбү алдьархай аһаабыта. Улахан ула-ларын армиятан мадды-рынан төһөрбүтүгэр. Диагноһа—психическай ми-рык. Төрөһүтүгэр ити би-риэтинин билсэ сылыт-быт кыһа кинини кэтэ-пкэ эргэ тахсытыгар түбэрбиттэрэ. Сыннаан-нына, уоскуйдарына аһы-дан саяабытара. Аһаан биэрбэттэ. Уоллара соһоон, олоххо итэриһэ суох ө-рүтүлгөн барбыта.

Олтон кыра уоллара эмнэ психическай ми-рык маддыра биллбэтэ. Букуллубут кэмгэр тра-кторы эмнэ сымаран оу-тан үтү түһүн олбута. Эмнтин Валентина Михай-ловна маддыта. Кини итиннэригэр уонна атах-тырар кыһыл бэтигилэр тахсытыгар, тыннара маарабыта, атахтара ү-бат буолбуттара.

Ити курдук кырдыас тылыгар киллэрбитэ. Сивуханы оройон бар-бытара. Аппараты олох кинилэр турорбуттара, сит-сымар тахсытын дьык хайаһынан ба-рытын буолбуттара, түн-нүктэрин халык сукуна суоромунан саныттар, аһааччылар бүрүбүтүгэр. Ол, эрээри бидиги бидиги, Антонович дьык-кэргэт-тэ хайаах саныаххыны Эмскэ твэ бидиги бу-һаан ситтаах убаас муостага халыһа. хос иһэ дьааттаах гаһынан туолара. Кини тыһык кыһаан ылат үлүгэрэ буо-

сэргэбэт этилэр. Алкоголи-манна сыйманнаах буолу-дуо? дьык Семен Анто-нович бидиги итин. Кинилэр оройон сивуха-ла уолаттарын сүүһүр-дү-бүтүн, олтон иһэ уонна ара организмнэй нөйгө кысчаччылар тийбэ-тин Семен Антонович сө-дөлө саныһа.

Москва кыһааһынай пар-колога Э. С. Дроздов бу түбэлтэ туһунан этэр: —Семен Антонович бидиги дойдуну сөбү этэ-лэр. Самогон кини ор-ганизмгар улахан буорту-лаах саныһа арыйла-даах, ол самогону оройон кэмгэ тахсар, сородор бидиги хаалар. Иһэргэ бидиги буолбут самогонга промышленность оройон испиринизээр уонна под-кыһааһар тыһыныча тө-гү аһаах буортулаах арыйлар баалар. Сиву-һаан ары организмга му-һуһунааһына итин өлүү сөбү.

Сивуханай арыһаар кэтэ дьаатынан буол-лар, араас организм уон-на организм таһынан аһааһаалар. Самгонууну сүүһүрүдүтү кини мийи-тин, сүрүбүн, быарын эн-докриннай организмнэй буотулуур. Ситэ итин орой организмнэй туһунан этэ да барбаккын. Олорор дьааттаах маарынан сүү-һүрүдүтүгэр, кэллин уһугар кинилэр организм-нара итиннэ кыдылар буолбут. Ити—алкоголизм бастагы бидиги.

Онон самогону оройуу туох алдьархайдарын би-лэһэ баада. Ону Семен Антонович дьык-кэргэт-тэ хайаах саныаххыны Эмскэ твэ бидиги бу-һаан ситтаах убаас муостага халыһа. хос иһэ дьааттаах гаһынан туолара. Кини тыһык кыһаан ылат үлүгэрэ буо-

П. СКОБЕЛКИН.
«Сельская жизнь» сурунаал
сотрудник.
(«Правда» пресс-бюро).

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНОВ.

ССКП райкома, райсовет исполкома уонна Чурапчы сельскай Советын исполкома ССКП чилиһа, Ада дойдун Улуу сэринтин кытты-лаара, педагогическай үлэ ветерана

КЕРЕМЯСОВ Николай Михайлович
уһуһуу мааранньык ыалдан олбүтүнэн кэр-гэттеритэр, аймахтарыгар дьиринин курутуйал-ларын биллэрэллэр.

Райсовет исполкомун нуруот үөрэдиринитэр отдела уонна профсоюз райкома, Чурапчы орто уонна очнай-заочнай оскуолаһарын, Дирин орто уонна интернат-оскуола коллективтара, БИСОЛКС райкома, оройуоннаагы Албан аат кулуубун со-вета педагогическай үлэ ветерана, Ада дойдун Улуу сэринтин кыттылаага

КЕРЕМЯСОВ Николай Михайлович
уһуһуу мааранньык ыалдан олбүтүнэн кэр-гэттеритэр, аймахтарыгар дьиринин курутуйал-ларын биллэрэллэр.

Тапчык кэргэннэй, аһаах, аһаах, аймахтык КЕРЕМЯСОВ Николай Михайлович уһуһуу мааранньык ыалдан олбүтүнэн кэр-гэттеритэр, аймахтарыгар дьиринин курутуйал-ларын биллэрэллэр. Нэргэнэ, уолаттара, кыһа, сизиннэ, аймахтара.

ЭЛЕКТРОЭНЕРГИЯНЫ КӨДЬҮҮСТЭЭХТИК ТУҔАНЫАХХА

Сүөһү иһэр уутун си-лытыһа, хотон иһэр сөптөөх салтын температу-ратын олохтоһунна, аһы-лыгы көмүрүүтэ, үтүү астаһыһа, о. д. а. үлэ-лэргэ электроэнергияны кэлтэч туһанын көтү-лүннөрүтүн «Сельхозэнер-го» предприятия бача-ча үлэни ытта. Ол кур-дук, бастаан 70 электр-оплатын оройбуһут. Би-диги электрктэр сүөһү иһэр уутун электростое-

нап сылыты араас ко-рүчүрүн олоххо киллэр-лэр. Ол көдүүстөөгө ха-һы-үйэ дакаастанна. Хо-лобур, аһыт кыстыкка «Чурапчы» совхоз Ары-лаар ВЭТ-200, Эрлик Эрстиин аатынан совхоз «Маарыкчаа», Сүбүруу-скай аатынан совхоз «Эр-чич» фермаларыгар ЭНВ-2А маарылаах сылытар устаталлар үчүгэйдик үлэһэбиттэрэ.

Кыһынны ойбону алек-тричествонап сылыты бөр-төххэй холобура Сүбүруу-скай аатынан совхоз Ла-халдытыгар баар. Бу ой-бон туһанылаахтык хас да сым буолла уонна би-һириһэ.

Аһыт кыстыкка хо-тоннорго электрчествонап сылытылар киллэрчэ олохтору турорууну аан бастаан саһаабыһыт.

«Чурапчы» совхоза П. П. Макаровтаах үлэ олохто-ро ордук таһынан улахан

Сүбүруускай аатынан совхоз 1984 сылтан элек-тростетчугунап аһааччы киллэрэн электрчествоны туһаныны бачаах бөрө-дэһэтэ, телобур кэмэ-ини лаһа аччатта.

Эрлик Эрстиин ааты-нан совхоз объектарыгар электростетчиктары туро-руу эмиэ баһаанна.

А. ГОГОЛЕВ.
«Сельхозэнерго» пред-приятнетын старшай электрктэ.

БИНИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтой индекс 678700. Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРЫТ: редактор—21-332, отделлар—21-265, уопсай 21-505.

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинскаго райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.